

Integrerad Barnkonsekvensanalys - fokusområde Skärholmsdalen

Syftet med Stockholms stads metod *Integrerad* barnkonsekvensanalys, är att kartlägga barnens perspektiv på utemiljön genom dialoger för att sedan formulera mål i projekten som ska bidra till att skapa bra närmiljöer för barn i alla åldrar inom Skärholmens stadsdelsnämndsområde.

Integrerad barnkonsekvensanalys enligt stadens process genomförs i fyra steg (enligt figur nedan). I september 2016 tog Stockholms stad fram steg 1, en rapport som beskriver och sammanfattar den dialog som genomförts med barn och unga i stadsdelen samt en inventering av relevanta underlag. Steg 2 är att ta fram ett förslag och analysera det för att klargöra konsekvenser och föreslå åtgärder ut ett barnperspektiv. I slutet av processen genomförs den slutgiltiga konsekvensanalysen, steg 3. Det behöver också inom projektet finnas en plan för hur steg 4, återkoppling, ska genomföras.

1 Dialog & inventering

Den tidiga dialogen med barn och unga är en väsentlig del av arbetet med att fånga upp barnets perspektiv. Dialogen ska ha en bred representation, vara tydlig med vilken typ av delaktighet projektet önskar och redovisa ramarna för påverkansmöjligheter. Även tidsaspekten behöver förklaras tydligt då flera av stadens byggnadsprojekt pågår i tiotals år och många av de barnen som var berörda från början kommer inte att se slutförandet under sin uppväxt.

Dialogen genomförs både med barn och unga (barnens perspektiv) samt med pedagoger, föräldrar, vårdnadshavare och andra vuxna som deltar i barnens utbildning, aktiviteter och fritid (barnperspektivet). Resultatet av den tidiga dialogen och inventeringen redovisas sedan som kartunderlag samt i löpandet text.

Återkoppling: Då staden har långa processer ska den första återkopplingen ske då steg ett, dialog och inventering, är genomförd.

2 Framtagande av förslag

Den sammanställda dokumentationen från steg ett ligger som grund för framtagandet av förslaget för hur området ska växa fram, tillsammans med forskning gällande till exempel miljö och hälsaspekter hos barn och unga. I detta skede arbetas även stadens egna relevanta dokument in.

Förslaget analyseras med utgång i:

Förslaget: Hur ser förslaget ut och hur påverkar det befintlig struktur? Vad tillkommer och vad tas bort?

Konsekvenserna av förslaget: Vilka positiva och negativa konsekvenser leder förslaget till för barnens miljö?

Åtgärder: Vilka åtgärder föreslås – kan de genomföras? Om ej måste det redovisas varför.

3 Konsekvensanalys av slutförslaget

I slutet av processen genomförs den slutgiltiga konsekvensanalysen där slutförslaget utreds ur ett barnrättsperspektiv. Vilka positiva och negativa konsekvenser blir det? Har de frågor och den input som lyfts i steg 1 och 2 beaktats? Hur blev slutresultatet utifrån detta?

Tre huvudgrupper av frågeställningar:

- Miljö och hälsa
- Boende och vardagsliv
- Trygghet och tillgänglighet

I det fall som staden har valt att gå vidare med delar som får märkbara konsekvenser för barn och unga ska förbättrande åtgärder redovisas.

4 Återkoppling

Varje projekt ska ha en tydlig återkopplingsplan där återkopplingen efter steg 1 och 3 tydligt redovisas. En respons som berättar för de som deltog i dialogerna hur det faktiskt blev, vilka tankar som kunde tas vidare och vilka som inte fungerade, med en förklaring om varför och vad som händer nu.

Då staden har långa processer ska återkopplingen ske både då steg ett, dialog och inventering, är genomförd och sammanställd samt på steg tre, slutförslaget. Återkopplingen bör anpassas efter ålder och mognad och den ska vara ärlig och konkret.

Det ska även redogöras för vilka aktiviteter riktade mot barn och unga som har genomförts och vilken typ av delaktighet det har varit. Återkoppling är viktiga steg för demokratiutvecklingen och synliggörandet av barnen i staden.

Steg 2 – framtagande av förslag

Målformulering

Först ska mål, begränsade till ett relevant antal, som förslaget ska eftersträva ur barnens perspektiv och barnperspektivet formuleras. Detta görs gärna tidigt i processen så att målen kan vara med under hela skissprocessen. Underlag till målformulering ska utgå från slutsatser från *Steg 1* (generellt för stadsdelen eller specifika för planområdet) men kan också formuleras utifrån underlag från andra av stadens strategidokument eller forskning om barns behov i staden.

När målen formuleras kan följande aspekter som är viktiga för barn i en stadsmiljö vara av värde att ha i åtanke. Dessa huvudgrupper av frågeställningar utgör utgångspunkt för konsekvensanalysen av slutförslaget.

- *Miljö och hälsa*: Frågor om miljöaspekterna buller, luft, solljus och markföroreningar samt hälsoaspekter.
- *Boende och vardagsliv*: Frågor om tillgång till boende samhällsservice, aktiviteter och platser för alla barn, oavsett till exempel kön, ålder, socioekonomi, etnicitet och funktionsnedsättning.
- *Trygghet och tillgänglighet*: Frågor om stråk, trafik och kommunikationer.

Åtgärder

Utifrån målen formuleras tidiga förslag till åtgärder som skulle kunna bidra till att nå målen. Åtgärderna omhändertas i strukturplanen. Åtgärderna utvecklas i samband med skissprocessen, i vilken även nya åtgärder kan komma att behöva formuleras.

Skissprocessen

Under skissprocessen ska målen och formulerade åtgärder hela tiden finnas med i åtanke när förslag tas fram. Stadsplaneraren ansvarar för att projektets olika konsulter stämmer av mot målen och utvecklar förslaget utifrån att nå målen så långt som möjligt.

Följande steg upprepas flera gånger under processen, kontinuerligt fram till framtagande av färdigt samrådsförslag/strukturplan respektive granskningsförslag:

1. Stadsplaneraren med projektets deltagare stämmer av struktur-/volymförslag mot målen. Kan vara hela eller delar av området och med fokus på specifika frågor, exempelvis: Hur förhåller sig förslaget till de mål som projektet kommit överens om ska gälla för projektet? Hur ser förslaget ut och hur påverkar det befintlig struktur, stadsmiljö m.m.? Vad tillkommer och vad tas bort?
2. Projektet utvärderar vilka konsekvenser som förslaget innebär för barnens miljö, positiva och negativa (ställas mot målen).
3. Eventuella slutsatser från punkt 1 och 2 resulterar i åtgärder och arbetas in i förslaget, exempelvis: Vilka åtgärder föreslås – kan de genomföras? Om ej måste det redovisas varför.

Steg 3 – konsekvensanalys av slutförslaget

Med slutförslaget avses ett klart samrådsförslag (det vill säga förslag till strukturplan) respektive granskningsförslag.

Konsekvensanalysen görs först på samrådsförslaget och därefter på granskningsförslaget. Förslagen utvärderas ur ett barnrättsperspektiv med de överenskomna målen som grund, utifrån de tre huvudgrupperna av frågeställningar (se nedan beskrivna). Vilka positiva och negativa konsekvenser innebär förslaget? Hur har de frågor och den input som lyfts i steg 1 och 2 beaktats och hur blev slutresultatet utifrån detta?

Huvudgrupper av frågeställningar för konsekvensanalys:

- Miljö och hälsa: Frågor om miljöaspekterna buller, luft, solljus och markföroreningar samt hälsoaspekter.
- Boende och vardagsliv: Frågor om tillgång till boende samhällsservice, aktiviteter och platser för alla barn, oavsett till exempel kön, ålder, socioekonomi, etnicitet och funktionsnedsättning.
- Trygghet och tillgänglighet: Frågor om stråk, trafik och kommunikationer.

I de fall som staden har valt att gå vidare med delar som får märkbara negativa konsekvenser för barn och unga ska förbättrande åtgärder redovisas.

Mål för fokusområdet Söderholmen

För Skärholmsdalen har Stadsbyggnadskontoret projektgruppen formulerat ett antal ställningstaganden som utgör mål för skissprocessen, med utgångspunkt i steg 1 och vår platsanalys.

Gaturum/rörelse

Nuläge: I dag finns en tydlig trafikseparering med matargator för motortrafik och gång- cykelstråk i park. Längs många bilvägar saknas alltså trottoarer och cykelbanor och gångstråken korsar vägarna planskilt, oftast i tunnlår. Detta är, så länge det följs, trafiksäkert och gör det möjligt för barn från en relativt låg ålder att gå och cykla själva mellan hemmet, skolan och olika aktiviteter. I dagsläget är gångnätet i de flesta fall de genaste kopplingarna mellan målpunkter för barn och unga (centrum, skolor och idrottsanläggningar). Det framgår dock att dessa på flera ställen, särskilt i Skärholmsdalen, uppfattas som otrygga och obevakade. Barnen är oroliga för skumma aktiviteter och uppger att de sett skumma typer.

Mål:

- Vi vill att det fortfarande ska vara lätt för barn- och unga att gå och cykla själva i sin vardag och förespråkar därför en "funktionell" trafikseparering i de fall där vi bryter den "rumsliga". Det vill säga trottoar och cykelbana i gatan.
- Vi vill öka finmaskigheten i det vägnät som är tillgängligt för fotgängare och cyklister genom att lägga till trottoarer och i vissa fall cykelbanor, på de gator som saknar det.
- Vi vill tillföra fler trygga gator att gå och cykla på genom att orientera bebyggelsen längs gatorna, med entréer och aktiva bottenvåningar som ger fler "ögon" på gatan.

Park

Nuläge: Området är grönt och består till största delen av natur och parkmark. Parkmarken karakteriseras av rörelsetråk, tex kring gång-cykelvägen mellan Skärholmen och Sättra. Här finns även en mindre fotbollsplan och plana gräsytor vilket är en bristvara i det kuperade Skärholmen. Här är de dock delvis planterade med "körsbärskvistar" och svåra att använda till exempelvis picknick och bollspel. Delarna mot Skärholmsvägen är också relativt trafiksstörda och uppsplittrade av gång- cykelvägar. Dagens park är en del i ett sammanhängande grönt stråk mellan Sättraskogen och den uppskattade Sättradalsparken. Idag är dock just det här partiet

ganska svårorienterad och uppfattas mest som en anonym och otrygg baksida.

Mål:

- Vi vill bevara och utveckla delar av parken med fokus på orienterbarhet och vistelsevärden som en del i en förtätad stadsdel. Det innebär att vi prioriterar de plana ytor som är en del av grönstråket.
- Vi vill orientera ny bebyggelse mot parkrummet och skapa ett aktivt gränssnitt, en kaj, som ger bättre förutsättningar för ett samlande parkrum.

Sätraskogen

Nuläge: Området gränsar till Sätraskogens naturreservat och Sättradalsparken. Entrén/gränsen till naturreservatet är osynlig och området, med betoning på de skogsklädda delarna, uppfattas som otrygga baksidor där man inte vill röra sig eller vistas ensam.

Mål:

- Vi vill orientera ny bebyggelse mot naturreservatet och skapa ett aktivt gränssnitt, en kaj.
- Vi vill tydliggöra och aktivera entrén till naturreservatet.
- Vi vill att gångstråken i naturreservatet ska vara en del av nätverket av gångvägar genom stadsdelen.

Skola /Förskola

Nuläge: I Skärholmen finns i dag generösa ytor för skol- och förskolegårdar. I dialogen med barn återkommer dock gårdarna frekvent som ytor som uppfattas som ”trista”.

Mål:

Vi vill att Skärholmsdalen ska vara förebildligt och de förskolor som planeras ska få gårdar som har gårdar som håller en hög kvalitet både vad det gäller innehåll och storlek.

- Vi vill att de nya förskolorna placeras så att de inte delar ytor med bostadsgårdar, alltså troligtvis inte i flerbostadshusens bottenvåningar.

- Vi vill att de nya förskolorna placeras i angränsning till naturområden eller parken.
- Vi vill att de nya förskolorna planeras så att det finns utrymme för gårdar som motsvarar en storlek på 30kvm/barn.

Bostadsgårdar

Nuläge: I dialogen framkom att många barn, särskilt flickor i olika åldrar, framhåller sina egna och vänners bostadsgårdar som sina favoritplatser.

Mål:

- I den tillkommande bebyggelsen ska det finnas bra bostadsgårdar och gränsen mellan privat och offentligt ska vara tydlig.